

TUTKIMUSOSIO**9.11.2024****KAKS-ilmapuntari 2024: Suomalaisten luottamus tulevaan****Suomalaisten luottamus tulevaisuuteen horjuu**

Syksyn 2024 Ilmapuntari-tutkimuksessa selvitettiin kansalaisten arvioita erilaisten tulevaisuuskuvien toteutumisesta kuluvan vuosikymmenen aikana eli ennen vuotta 2030. Valtakunnallisesti edustavassa aikuisväestökyselyssä testattiin asioita, jotka ovat alituisen julkisen keskustelun alaisena. Näkemyksiä selvitettiin seitsemällätoista kysymyksellä, joita vastaajat arvioivat neliportaisella asteikolla.

Valtaosa suomalaisista on ainakin melko luottavainen, että Suomessa maanpuolustustahto säilyy korkealla tasolla (82 %) ja Suomen maanpuolustuskyky on vastaisuudessa kansainvälisesti huipputasoa (81 %). Noin puolet uskoo myös, että Suomessa kannattaa perustaa yrityksiä ja yrittää (49 %). Lähes joka toinen arvioi lisäksi, että tieteen ja tutkimuksen voimavarat kehittyvät myönteisesti (48 %).

Kaikilta muilta osin enemmistö suhtautuu lähitulevaisuuden kehitykseen lohduttoman synkkämielisesti. Kansalaisilla on heikosti uskoa siihen, että Suomen ja Venäjän suhteet paranisivat kuluvan vuosikymmenen aikana. Valtaosa ei luota tämän kehityksen toteutumiseen (84 %). Suomalaisten suuri enemmistö on myös epäluottavainen sen suhteen, että kansalaisten luottamus politiikkaan vahvistuisi (85 %) ja että velkaantuminen saataisiin kuriin (74 %). Varsin pessimistisesti kansalaiset suhtautuvat myös siihen, että työpaikkoja olisi runsaasti tarjolla (71 %) tai verotus olisi oikeudenmukaista (68 %).

Suurin osa suomalaisista ei luota siihenkään, että sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut olisi tarjolla riittävästi (67 %). Ilmastotavoitteiden toteutumiseen ei myöskään oikein uskota. Selvä enemmistö epäilee, että Suomen hiilineutraalisuustavoitteet eivät toteudu (63 %), eikä luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä saada pysäytettyä (63 %).

Joissakin asioissa suomalaiset jakaantuvat kahteen eri leiriin. Lähes puolet otaksuu, että Suomi säilyy kansainvälisesti kilpailukykyisenä (45 %). Toisaalta joka toinen on asiassa epäileväinen (51 %). Kaksi viidestä luottaa siihen, että osaavia ja ammattitaitoisia työntekijöitä löytyisi vuosikymmenen lopulla riittävästi eri toimialoille, ja että Suomen koulutusjärjestelmä olisi maailman huippua.

Vain reilu neljännes arvioi kansalaisten uskon tulevaan vahvistuvan (28 %). Enemmän kuin kaksi kolmesta on epäileväisellä mielellä (68 %). Kansalaisten luottamus tulevaisuuteen horjuu. Se on liukkaalla, kaltevalla pinnalla.

Kansalaisten luottamus tulevaan on tuntuvasti heikentynyt vuoden 2022 kesästä. Kansalaisten usko on vähentynyt käytännössä kaikissa suhteissa. Eniten toivo on hiipunut arvioissa työpaikkojen kehityksestä, ihmisten toimeentulosta, verotuksen oikeudenmukaisuudesta ja maamme koulutusjärjestelmän kansainvälisestä

laadusta. Lisäksi kansalaisten epäusko maamme kilpailukykyyn ja yritysten kannattavuuteen on voimistunut.

Näkemykset ovat eräiltä osin sidoksissa arvioitsijan ikään. Etenkin ikääntyneimmät, 60–69- ja yli 70-vuotiaat, ovat keskimäärää luottavaisempia. He uskovat maamme kilpailukykyyn, yritysten menestymiseen ja ihmisten toimeentulon kohtuulliseen kehitykseen. Ikääntyneillä on myös vahvempi näkemys, että kansalaisten luottamus tulevaan kehittyy parempaan suuntaan. Nuoret, 18–30-vuotiaat, ennakoivat osaavia työntekijöitä löytyvän vuosikymmenen lopulla riittävästi.

Myös kyselyvastaajien sukupuoli on yhteydessä näkemyksiin. Miehet ovat optimistisempia kuin naiset. Naiset suhtautuvat miehiä varauksellisemmin etenkin sosiaali- ja terveystalouden sekä kansalaisten taloudellisen toimeentulon kehitykseen.

Oppositio puolueiden tukijat ovat vakuuttuneita, että Suomi on ajautumassa päin seinää

Oppositio puolueiden tukijoilla on taipumusta suhtautua epäuskoisesti siihen, että maa kehittyisi sosiaalisesti ja taloudellisesti suotuisaan suuntaan. Oppositio puolueiden kannattajat ovat tuntuvasti epäileväisempiä arvioissaan ihmisten toimeentulon, työpaikkojen, terveystalouden sekä hiilineutraalisuustavoitteen ja luonnon monimuotoisuuden paranemisen suhteen. Oppositio puolueiden kannattajat ovat varsin vakuuttuneita, että Suomi ajautuu henkisesti ja taloudellisesti päin seinää.

Hallitus puolueiden tukijat eivät ole läheskään yhtä pessimistisiä kuin opposition tukijat. Hallitus puolueiden kannattajien mielenmaisema on toiveikkaampi kuin oppositio puolueiden tukijoiden. Yksimielisen toiveikkaita hallitus- ja oppositio puolueiden tukijat ovat lähinnä vain maanpuolustuskyvystä ja -tahdosta.

Yksittäisten puolueiden osalta voi todeta, että Kokoomuksen kannattajat ovat keskimäärää vakuuttuneempia siitä, että ihmiset tulevat vuosikymmenen lopulla taloudellisesti säällisesti toimeen, julkisen velan ottoa saadaan hillittyä ja maassa on hyvä perustaa yrityksiä ja yrittää.

Perussuomalaisien tukijat poikkeavat muusta väestöstä siinä, että heillä on pahoja aavistuksia Suomen kansainvälisen kilpailukykyyn osalta. He myös uskovat, ettei kansalaisten luotto politiikkaan kohene, eikä usko parempaan tulevaan vahvistu. Keskimäärää useampi puolueen tukijoista luottaa kuitenkin siihen, että luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen saadaan pysäytettyä.

SDP:n kannattajien näkemykset ovat lähes kauttaaltaan keskimäärää pessimistisempiä. Muuta väestöä hieman vakuuttuneempia he ovat ainoastaan siitä, että Suomen ja Venäjän suhteet kehittyvät parempaan suuntaan.

Keskustan kannattajat luottavat keskimäärää voimakkaammin siihen, että Suomi on kilpailukykyinen, työpaikkoja on vastaisuudessa riittävästi tarjolla ja ihmiset tulevat kohtuullisesti toimeen. He myös uskovat maanpuolustuskykyyn ja -tahdon säilyvän korkealla tasolla.

Vihreiden kannattajat poikkeavat muista siinä, etteivät ne usko luonnon monimuotoisuuden heikentymistä saatavan hallintaan eikä

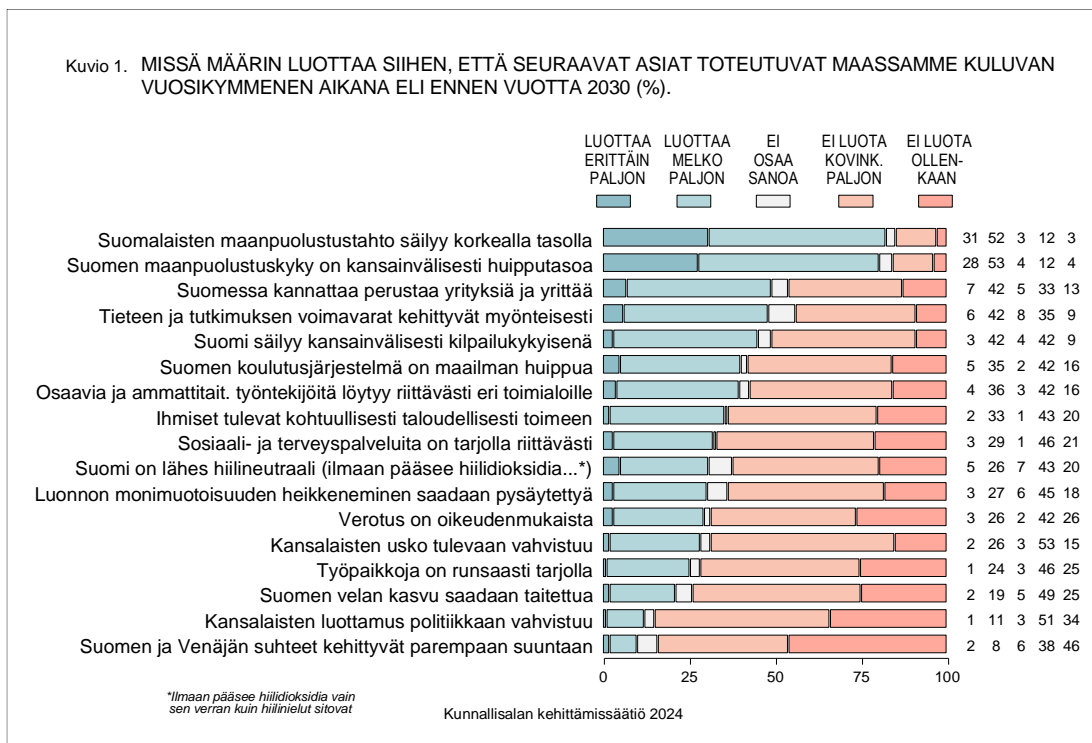
hiilineutraalisuustavoitetta saavutettavan. Vihreiden tukijat myös epäilevät, että vuosikymmenen lopulla sosiaali- ja terveystalvveluita ei ole riittävästi tarjolla.

Vasemmistoliiton kannattajat ovat muita vakuuttuneempia siitä, että useimmat asiat ovat menossa pieleen. He otaksuvat, että ihmisillä on lähivuosina toimeentulo-ongelmia, työpaikkoja ei ole tarjolla, verotus ei ole oikeudenmukaista, sosiaali- ja terveystalvveluita ei ole riittävästi tarjolla eikä valtion velkaantumista saada hillittyä. Myöskään hiilineutraalisuustavoitteen toteutumiseen vasemmistoliiton tukijat eivät luota juurikaan.

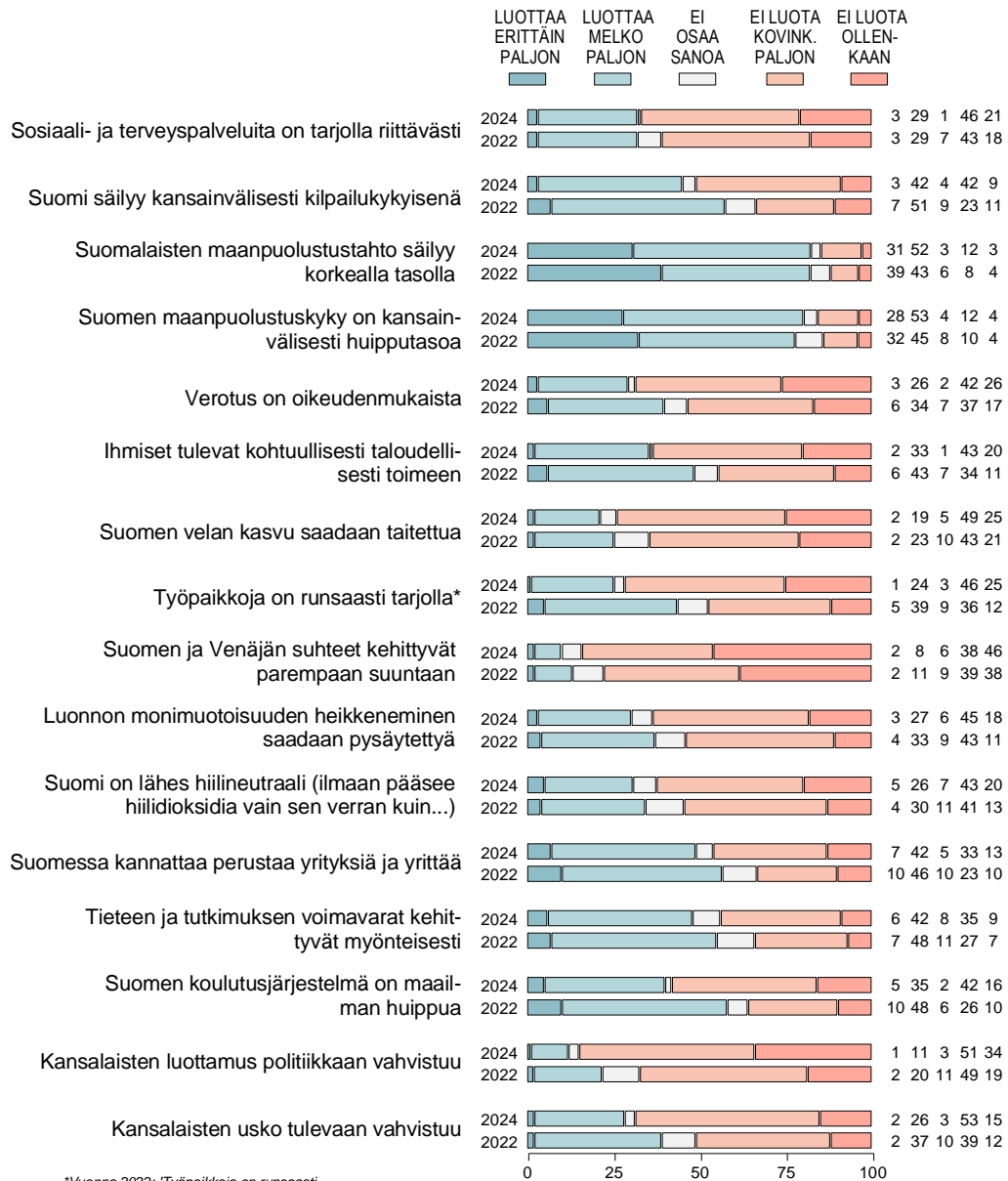
Tutkimuksen toteutus

KAKS – Kunnallissalan kehittämssäätiön tutkimuksen toteutti Verian (aiemmin Kantar Public).

Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 28.9.-3.10.2024. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.070. Vastaaajat edustavat maamme täysi-ikäistä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

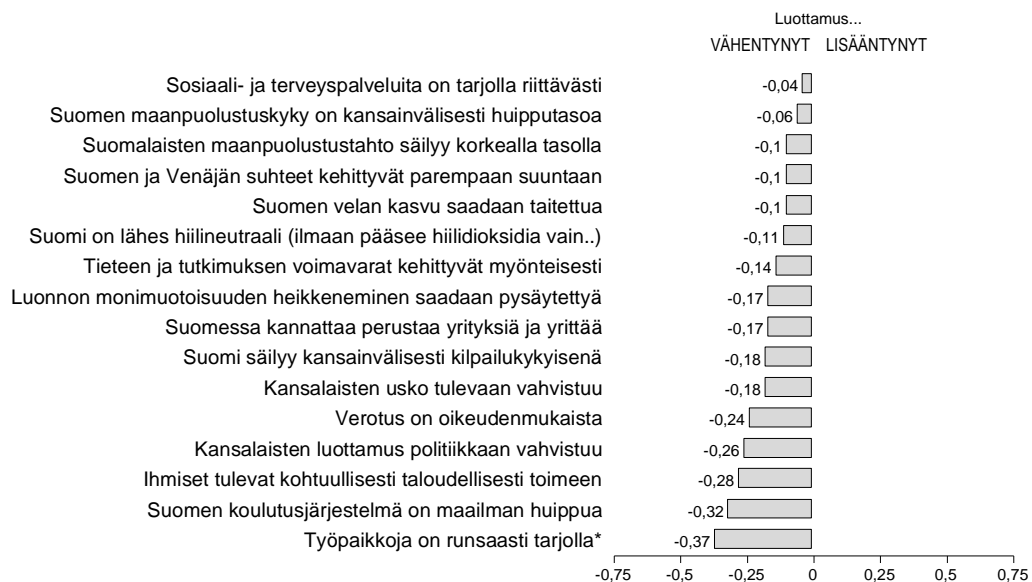
Kuvio 1t. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAA SIIHEN, ETTÄ SEURAAVAT ASIAT TOTEUTUVAT MAASSAMME KULUVAN VUOSIKYMMENEN AIKANA: ARVIOT KESÄLLÄ 2022 JA SYKSYLLÄ 2024 (%).

*Vuonna 2022: 'Työpaikkoja on runsaasti tarjolla ja työllisyysaste on korkea'.

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2024

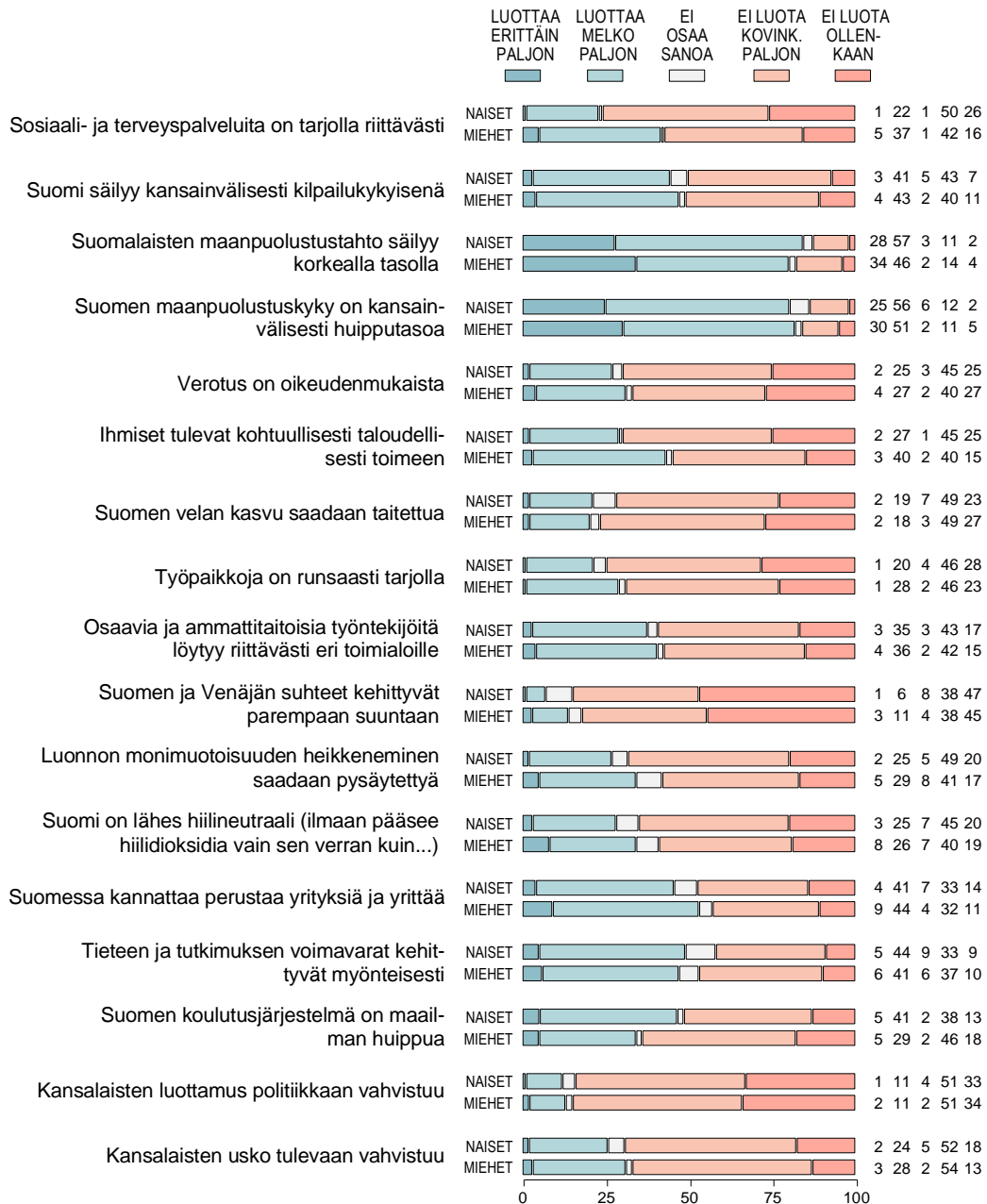
Kuvio 1tx. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN: MUUTOKSET ARVIOINNEISSA KESÄSTÄ 2022 SYKSYYN 2024 (asteikkokeskiarvojen erotukset).

*Vuonna 2022: 'Työpaikkoja on runsaasti tarjolla ja työllisyysaste on korkea'.

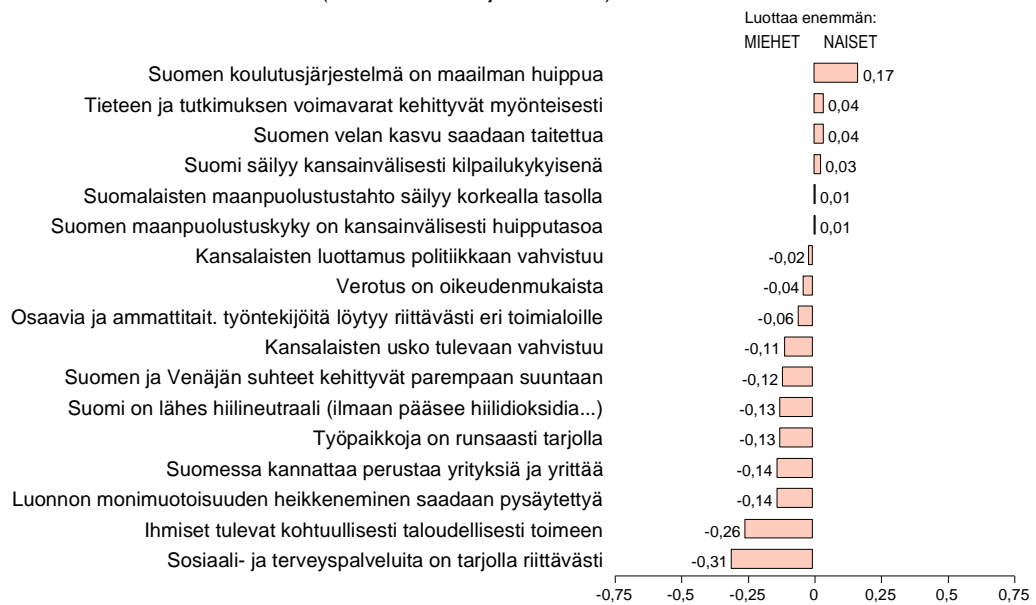
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2024

Kuvio 1s. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAUVA SIHEN, ETTÄ SEURAAVAT ASIAT TOTEUTUVAT MAASSAMME KULUVAN VUOSIKYMMENEN AIKANA: NAISET vs. MIEHET (%).

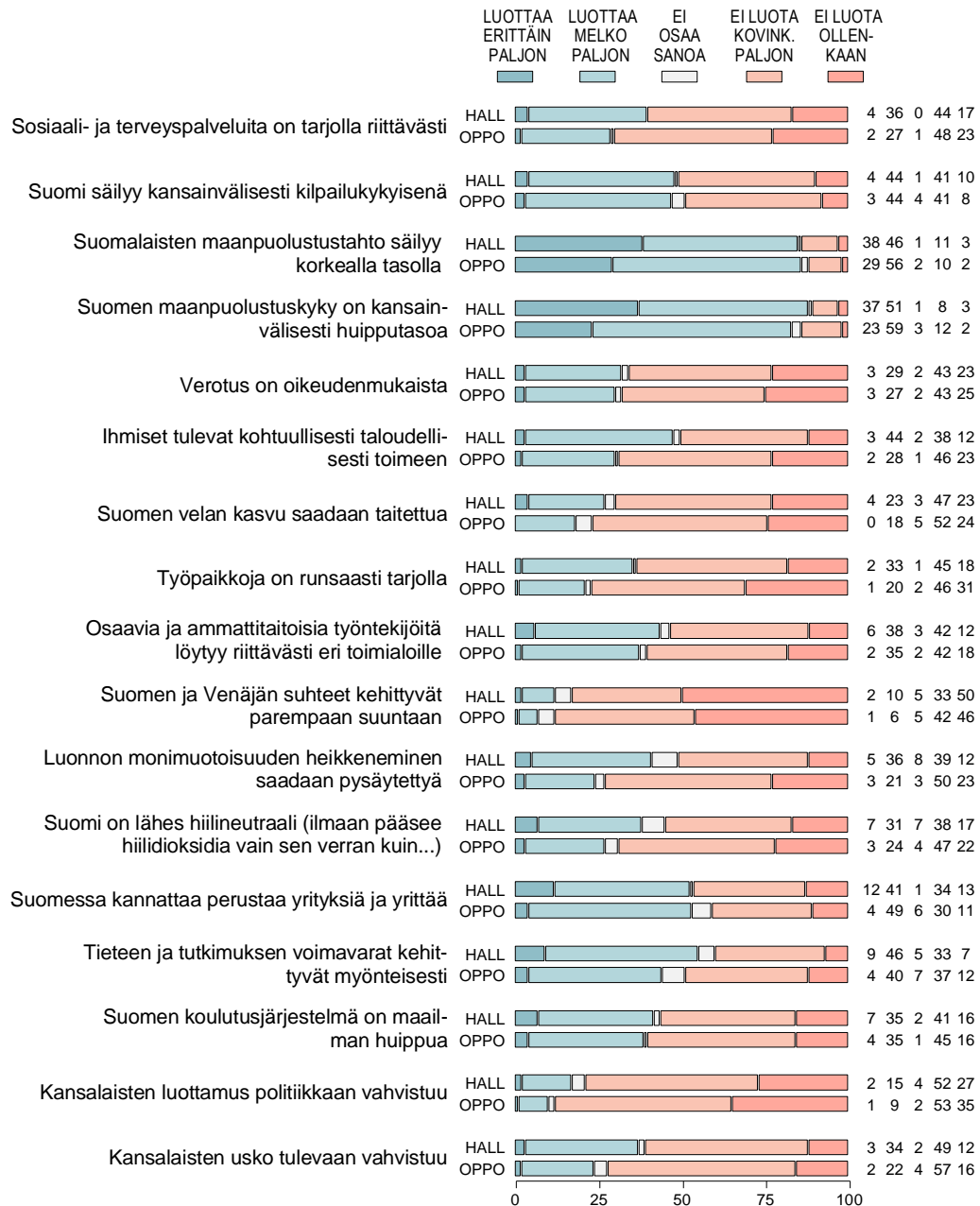
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2024

Kuvio 1sx. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN: EROT NAISTEN JA MIESTEN LUOTTAMUKSESSA (asteikkokeskiarvojen erotukset).

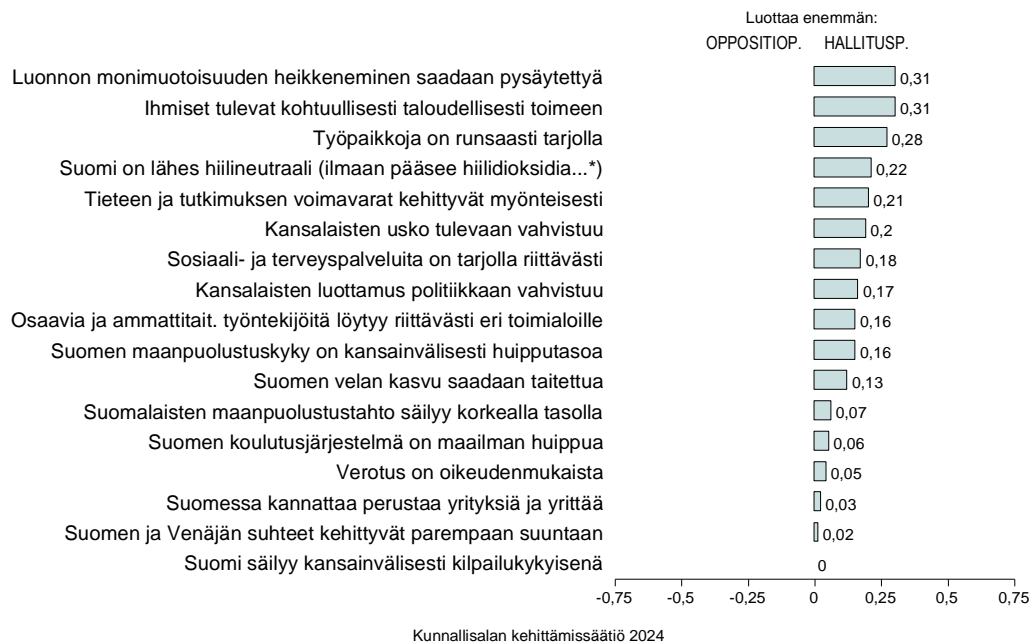
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2024

Kuvio 1h. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAA SIIHEN, ETTÄ SEURAAVAT ASIAT TOTEUTUVAT MAASSAMME KULUVAN VUOSIKYMMENEN AIKANA: HALLITUSPUOLUEIDEN (HALL) vs. OPPOSITIOPUOLUEIDEN (OPPO) KANNATTAJAT (%).

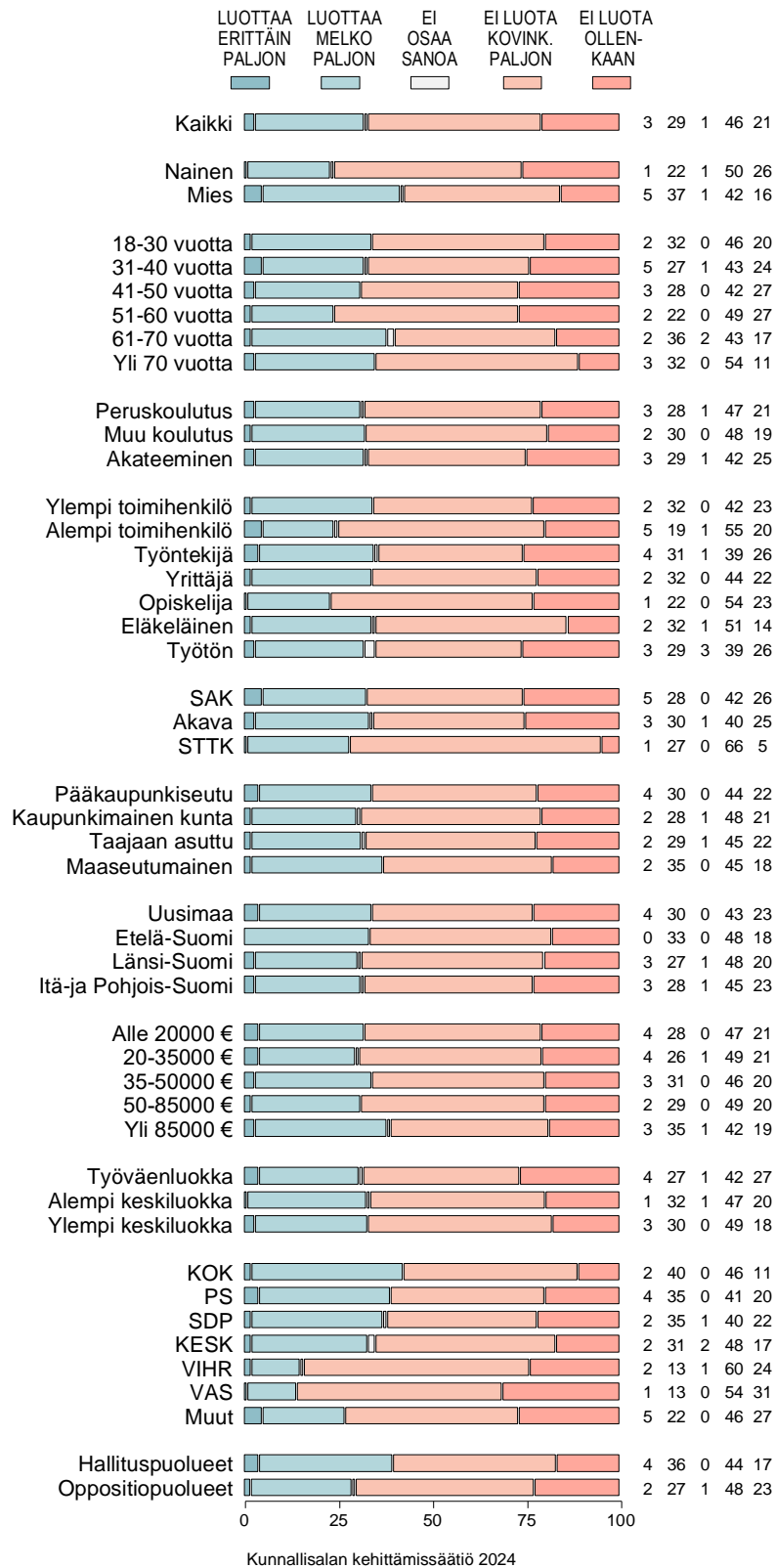

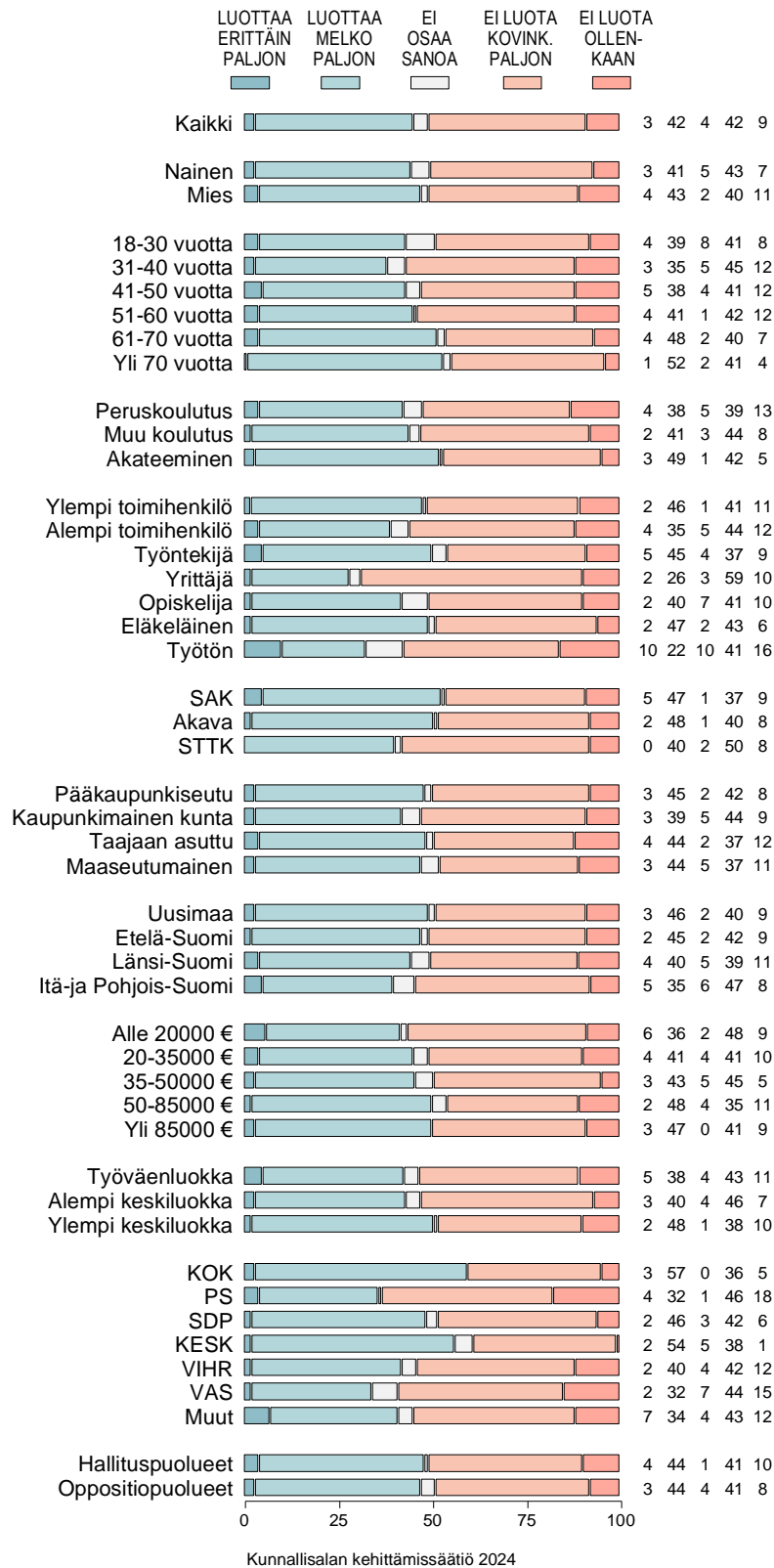
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2024

Kuvio 1hx. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN: HALLITUSPUOLUEIDEN vs. OPPOSITIOPUOLUEIDEN KANNATTAJAT (asteikkokeskiarvojen erotukset).

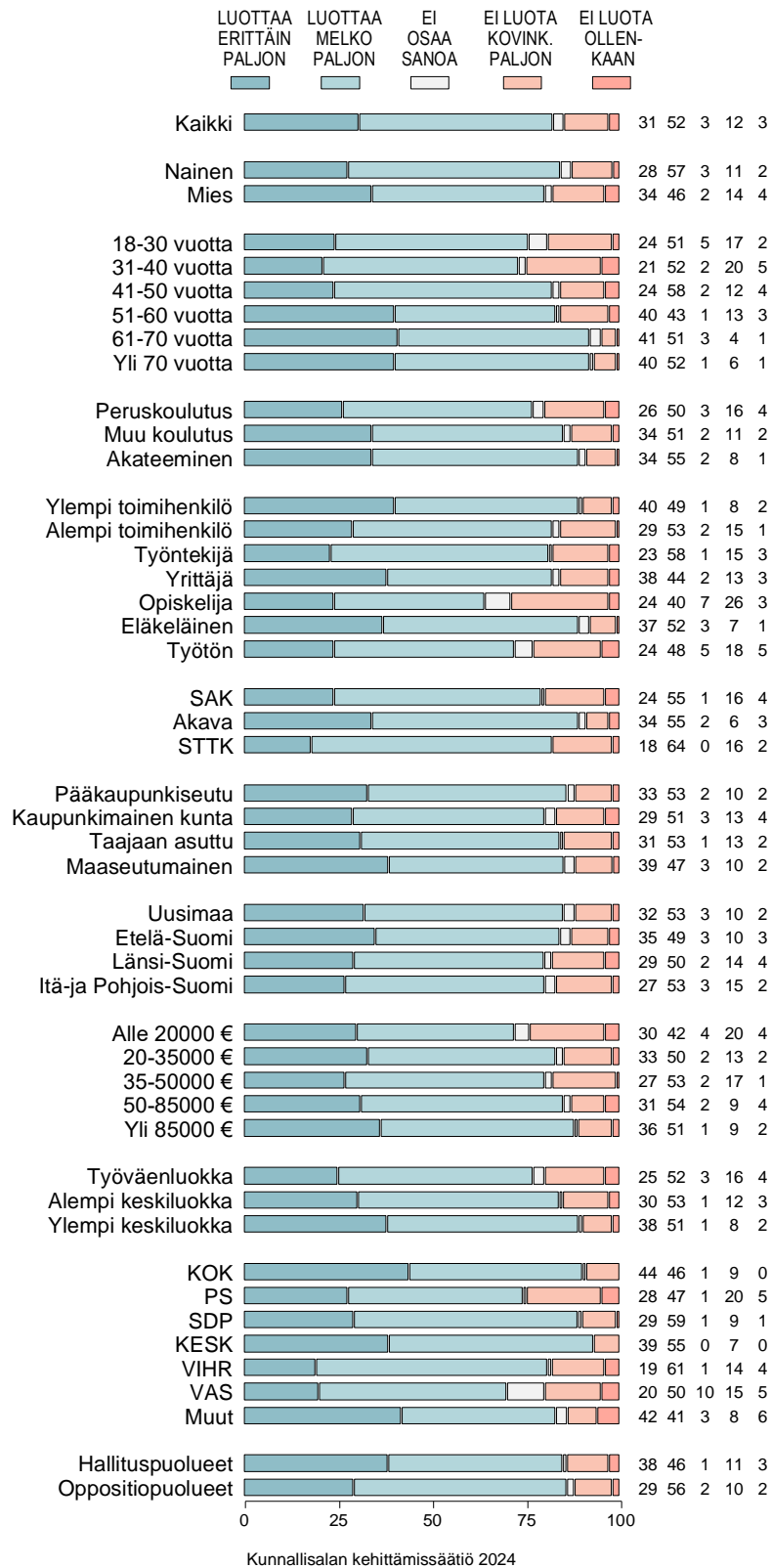

Kuvio 1-1. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN: SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUITA ON TARJOLLA RIITTÄVÄSTI (%).

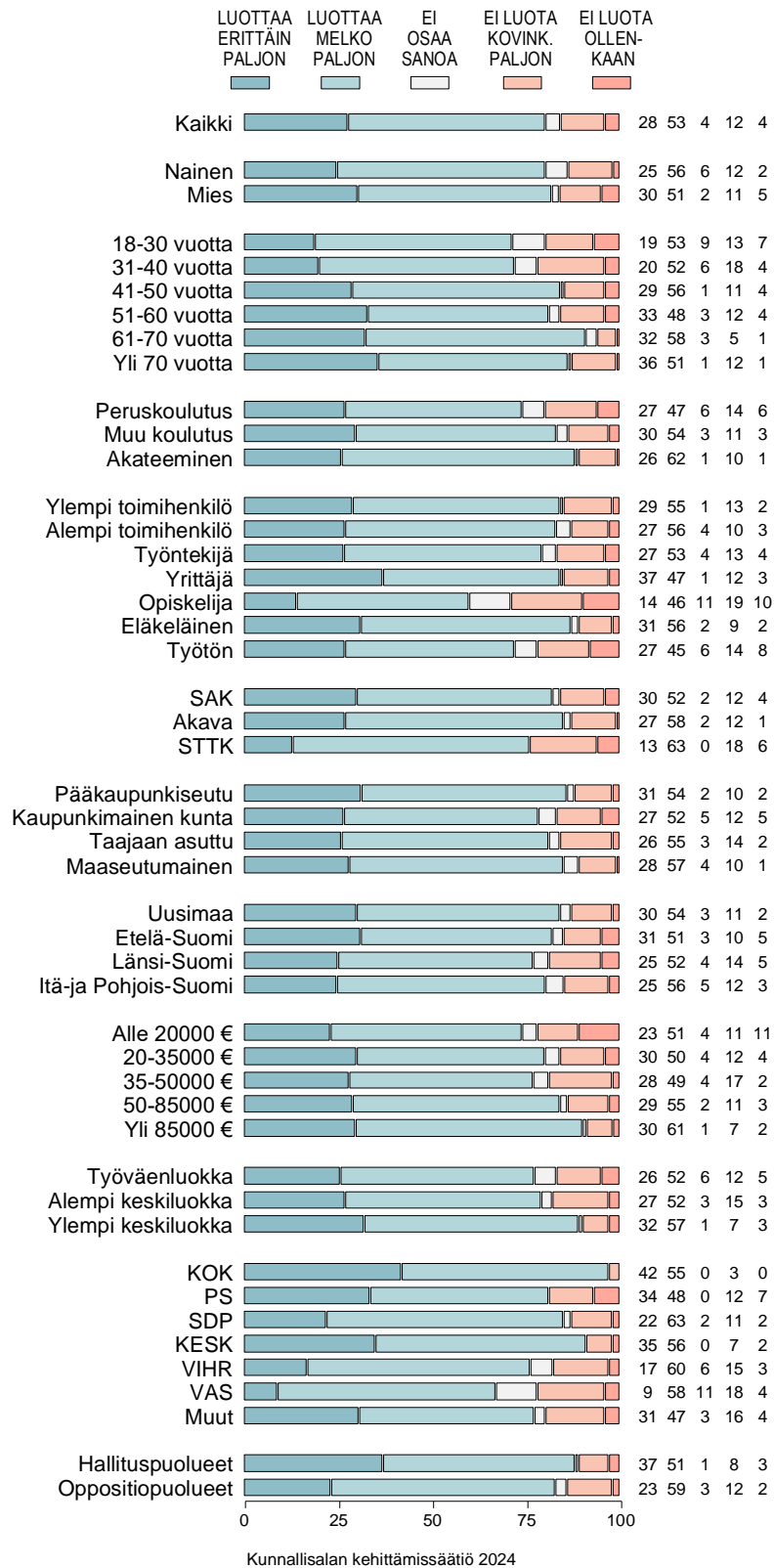

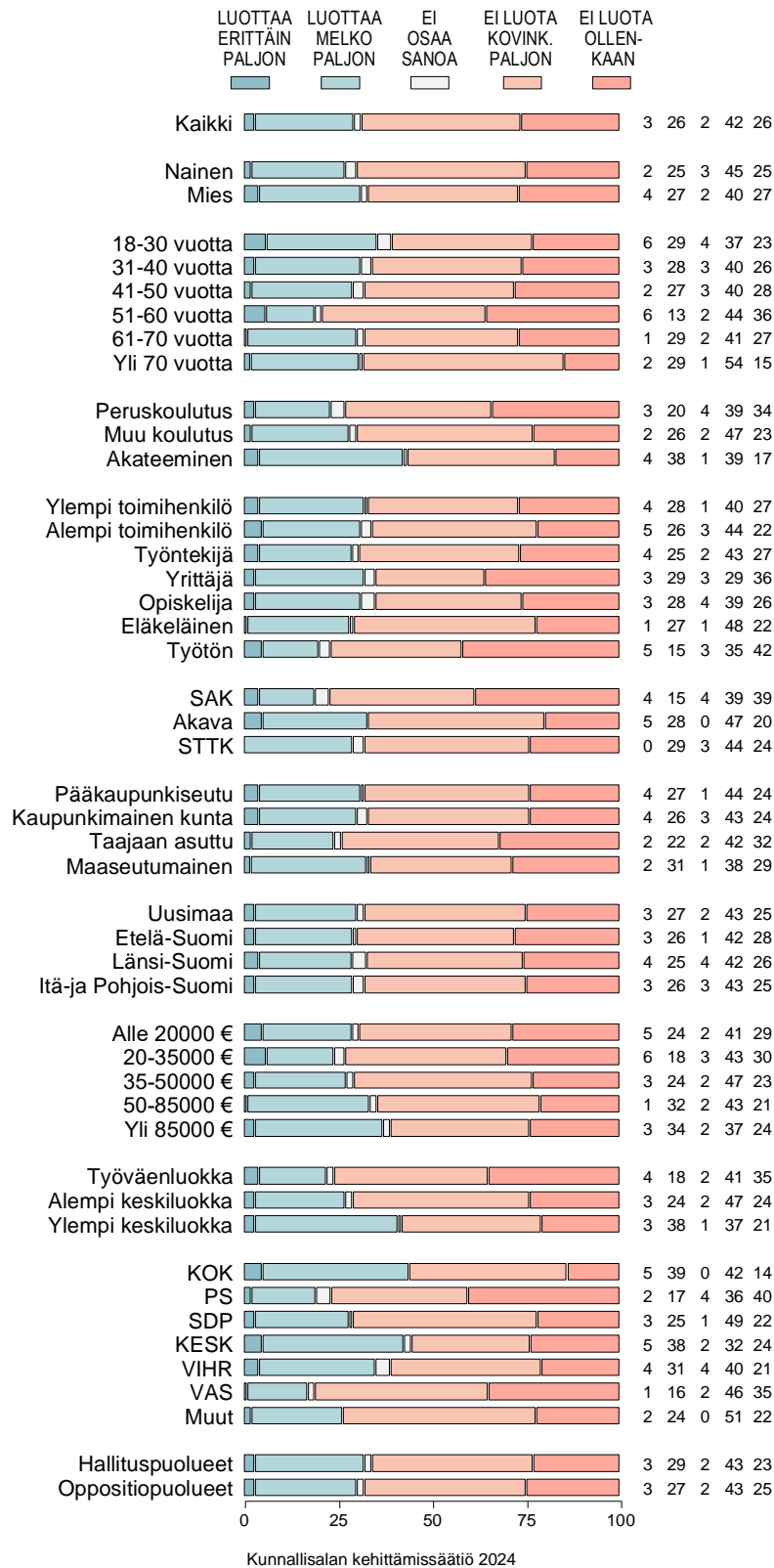
Kuvio 1-2. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN:
 SUOMI SÄILYY KANSAINVÄLISESTI KILPAILUKYKYISENÄ (%).

Kuvio 1-3. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN: SUOMALAISTEN MAANPUOLUSTUSTAHTO SÄILYY KORKEALLA TASOLLA (%).

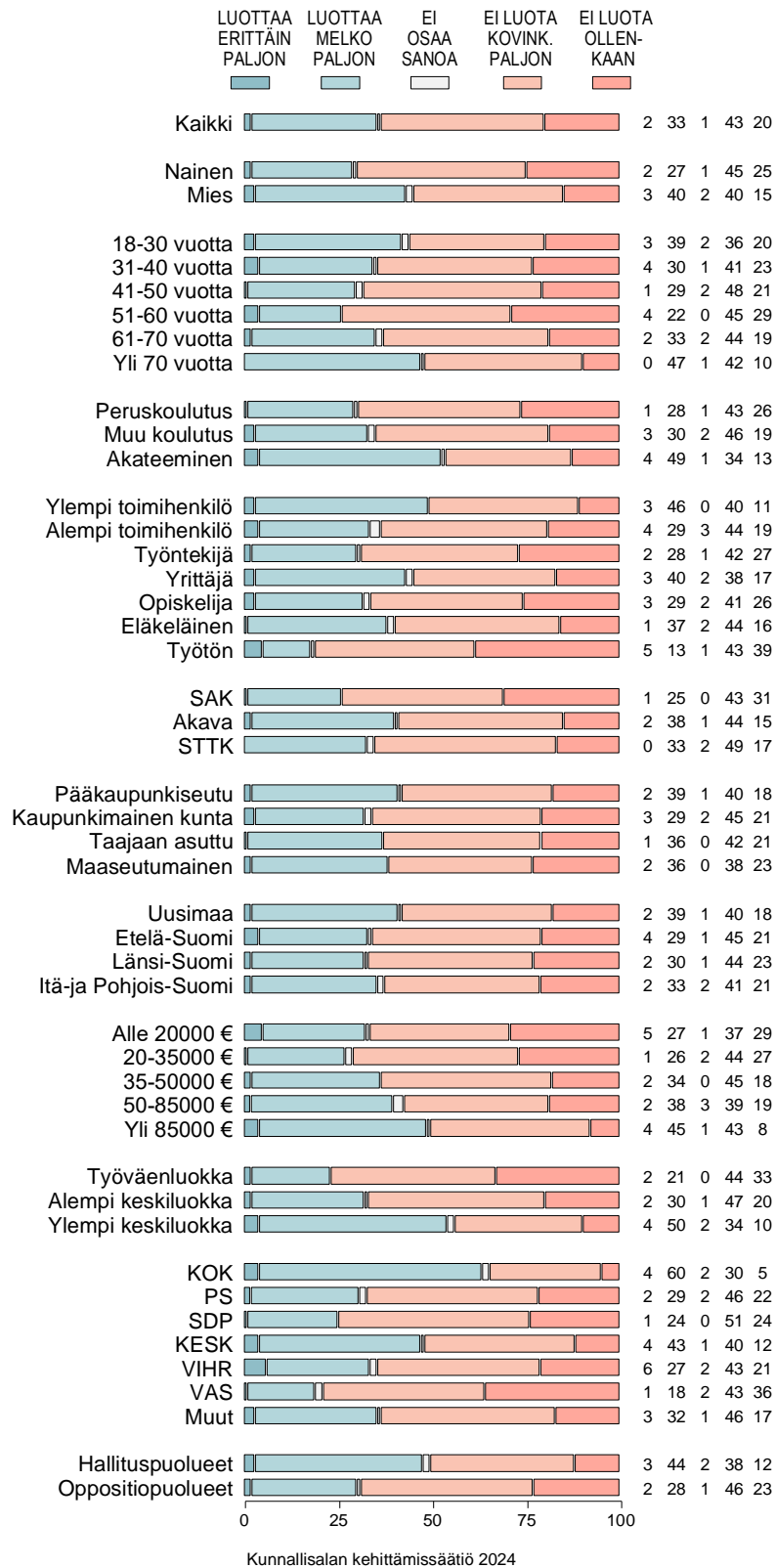

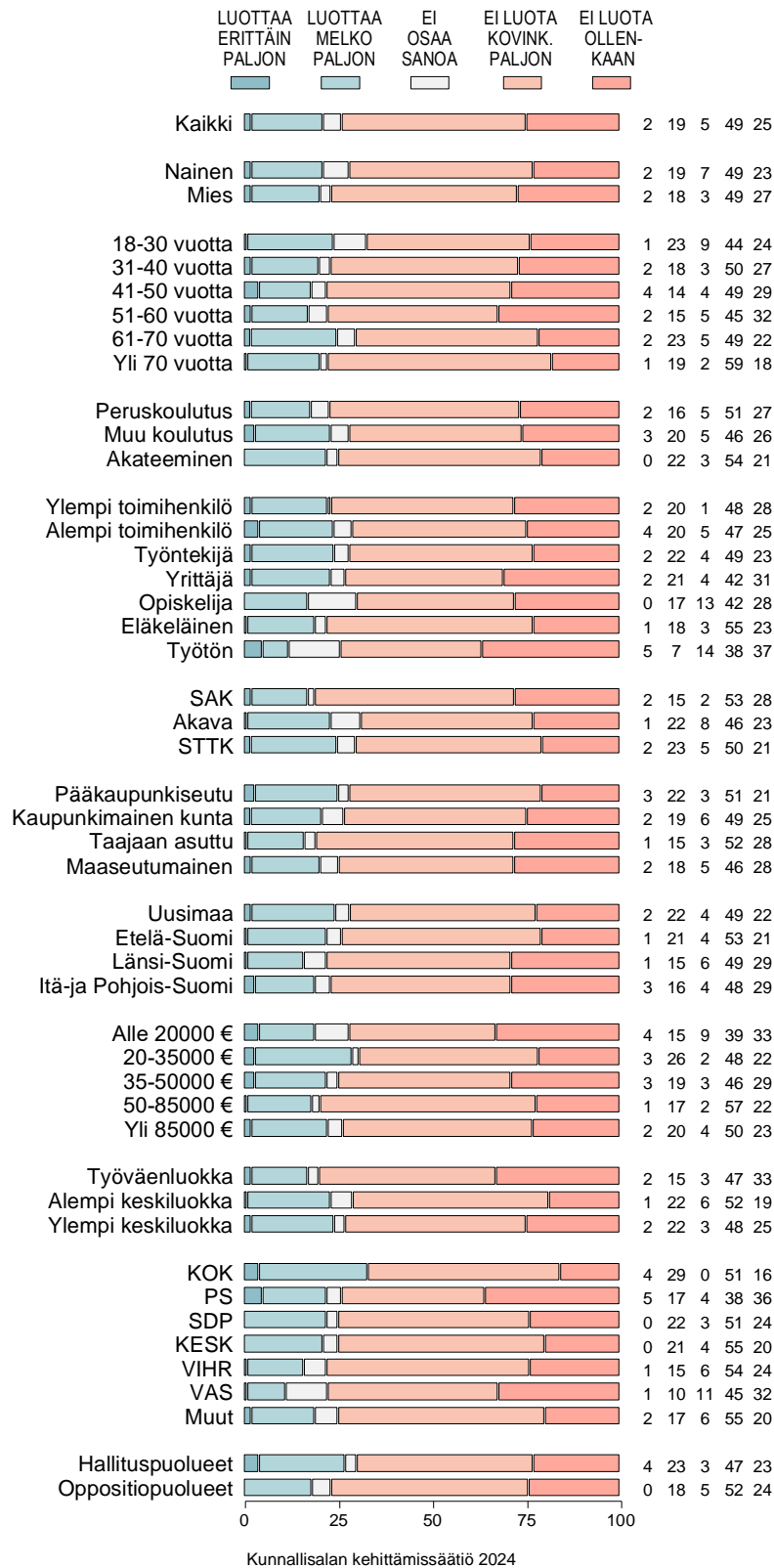
Kuvio 1-4. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN: SUOMEN MAANPUOLUSTUSKYKY ON KANSAINVÄLISESTI HUIPPUTASOA (%).

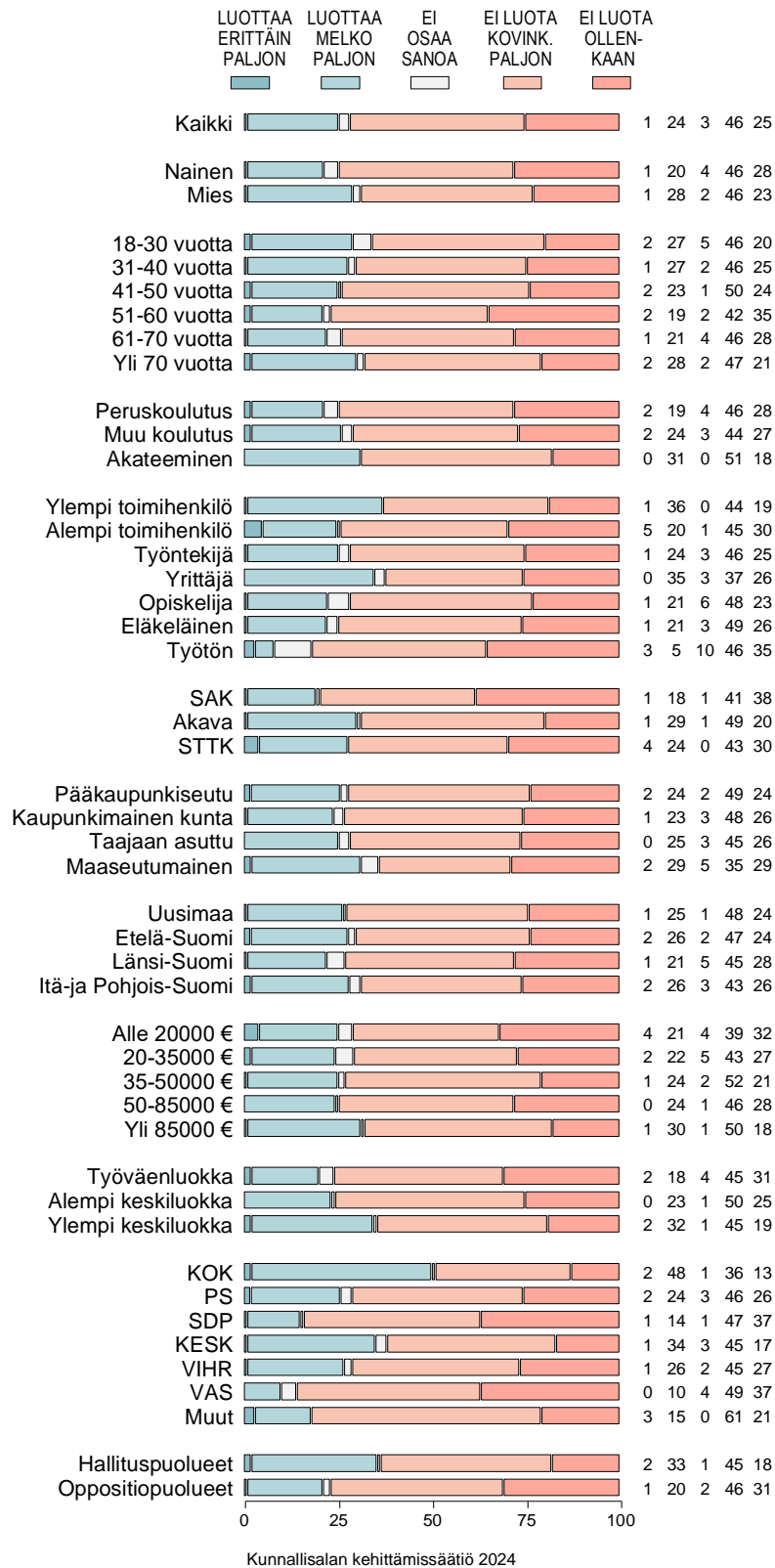

Kuvio 1-5. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAA ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN:
 VEROTUS ON OIKEUDENMUKAISTA (%).

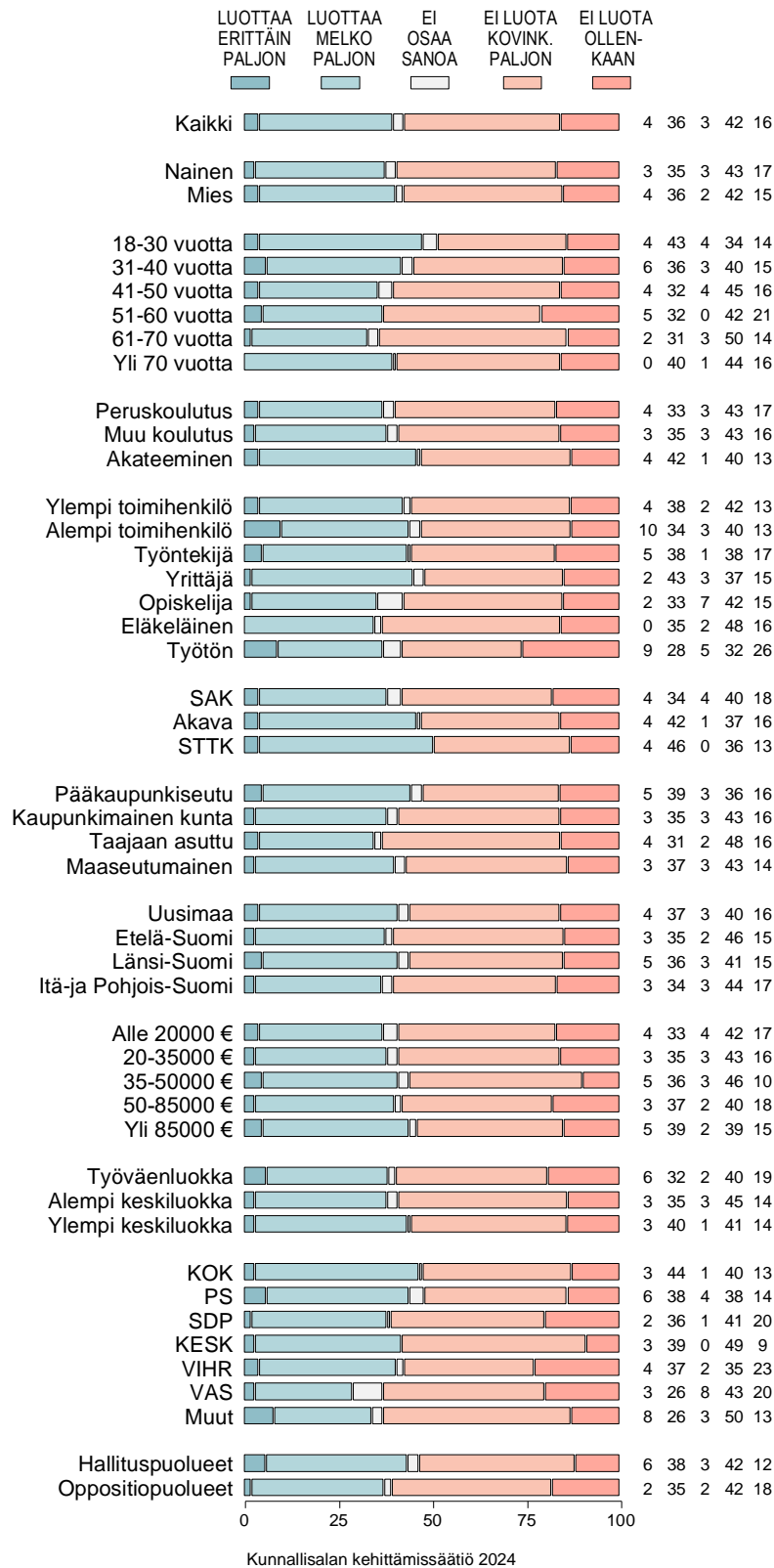
Kuvio 1-6. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN: IHMISET TULEVAT KOHTUULLISESTI TALOUDELLISESTI TOIMEEN (%).

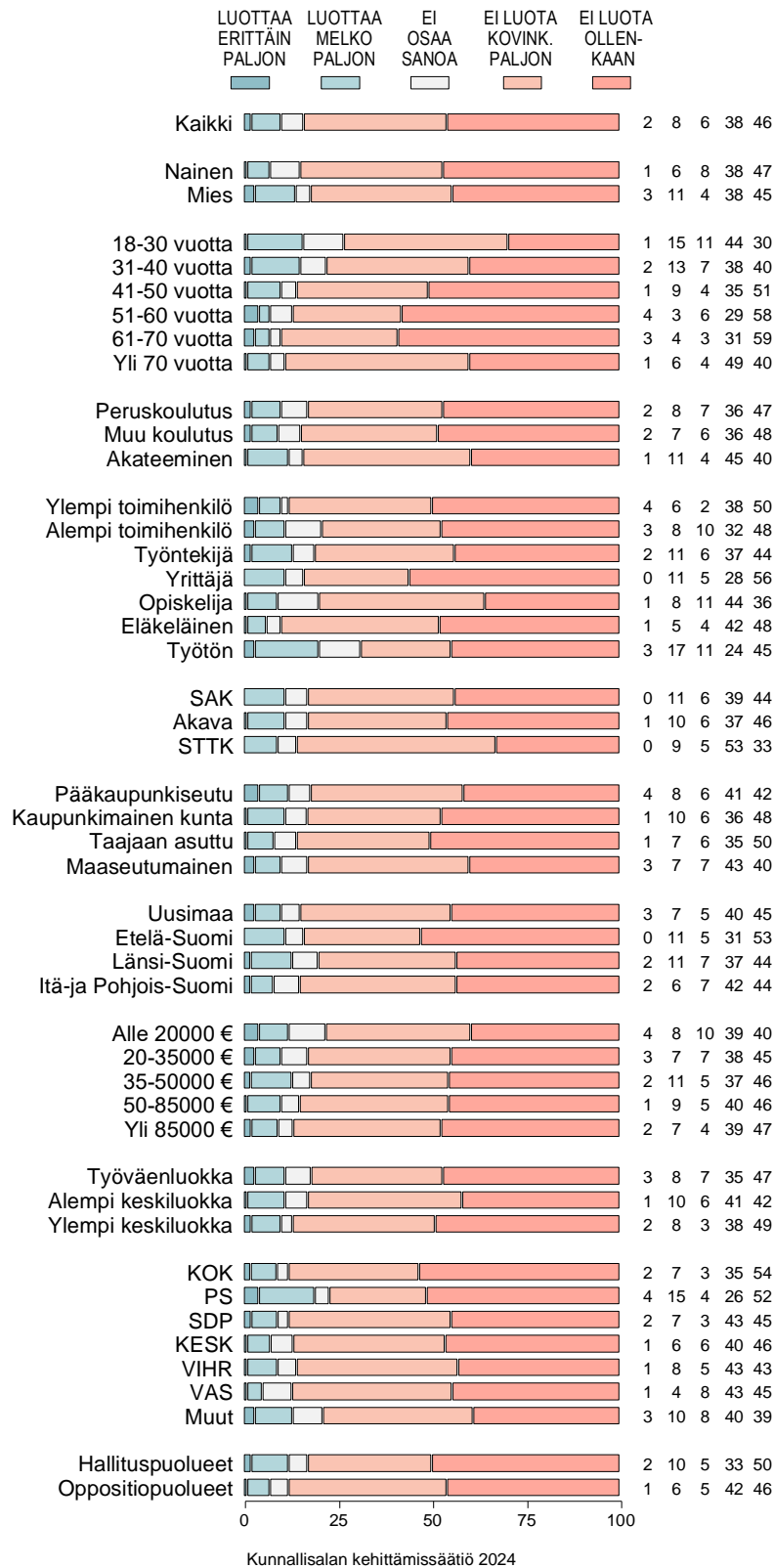
Kuvio 1-7. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASI OIDEN TOTEUTUMISEEN:
 SUOMEN VELAN KASVU SAADAAN TAITETTUA (%).

Kuvio 1-8. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN:
 TYÖPAIKKOJA ON RUNSAASTI TARJOLLA (%).

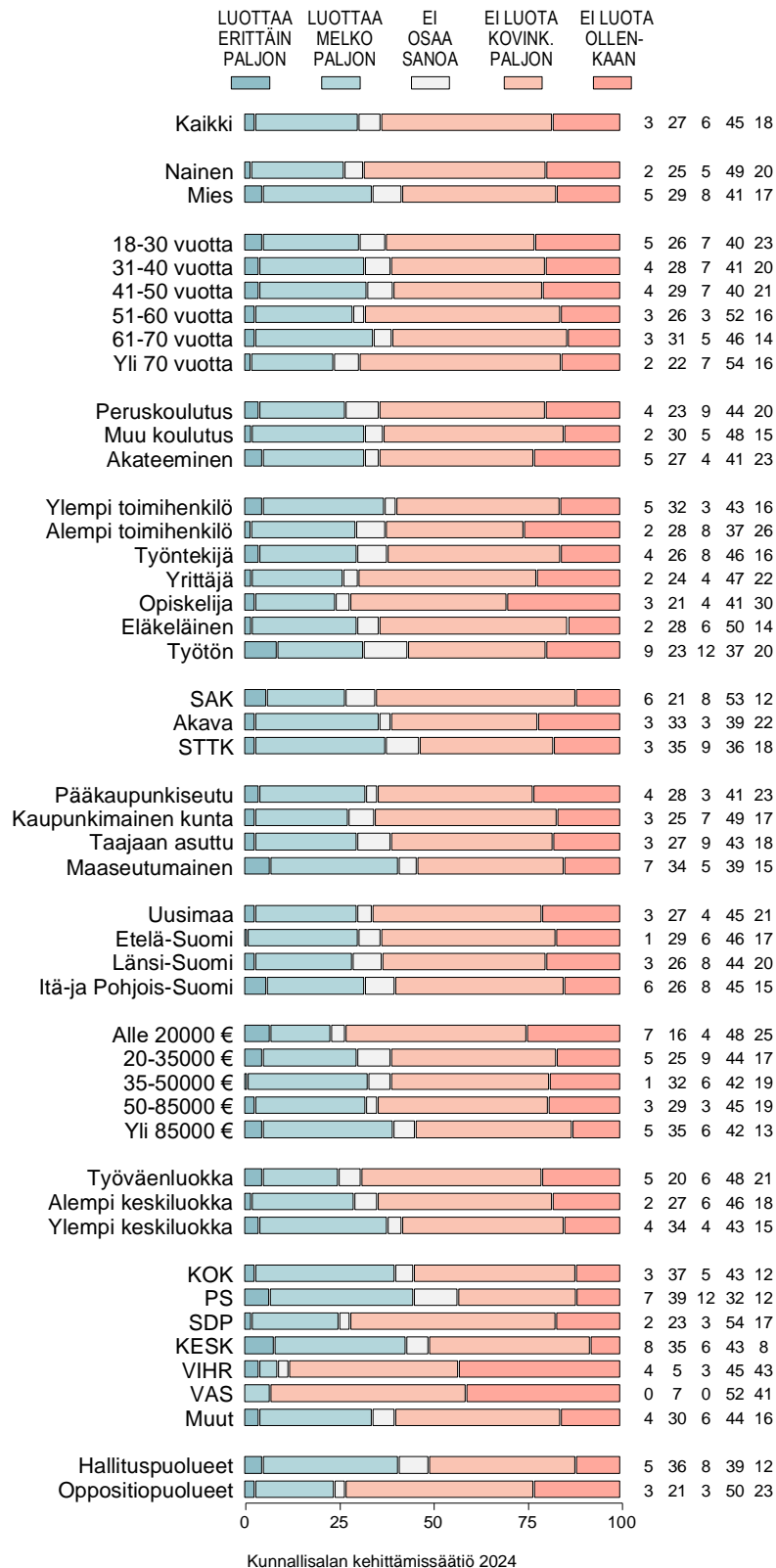
Kuvio 1-9. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN: OSAAVIA JA AMMATTITAITOISIA TYÖNTEKIJÖITÄ LÖYTYY RIITTÄVÄSTI ERI TOIMIALOILLE (%).

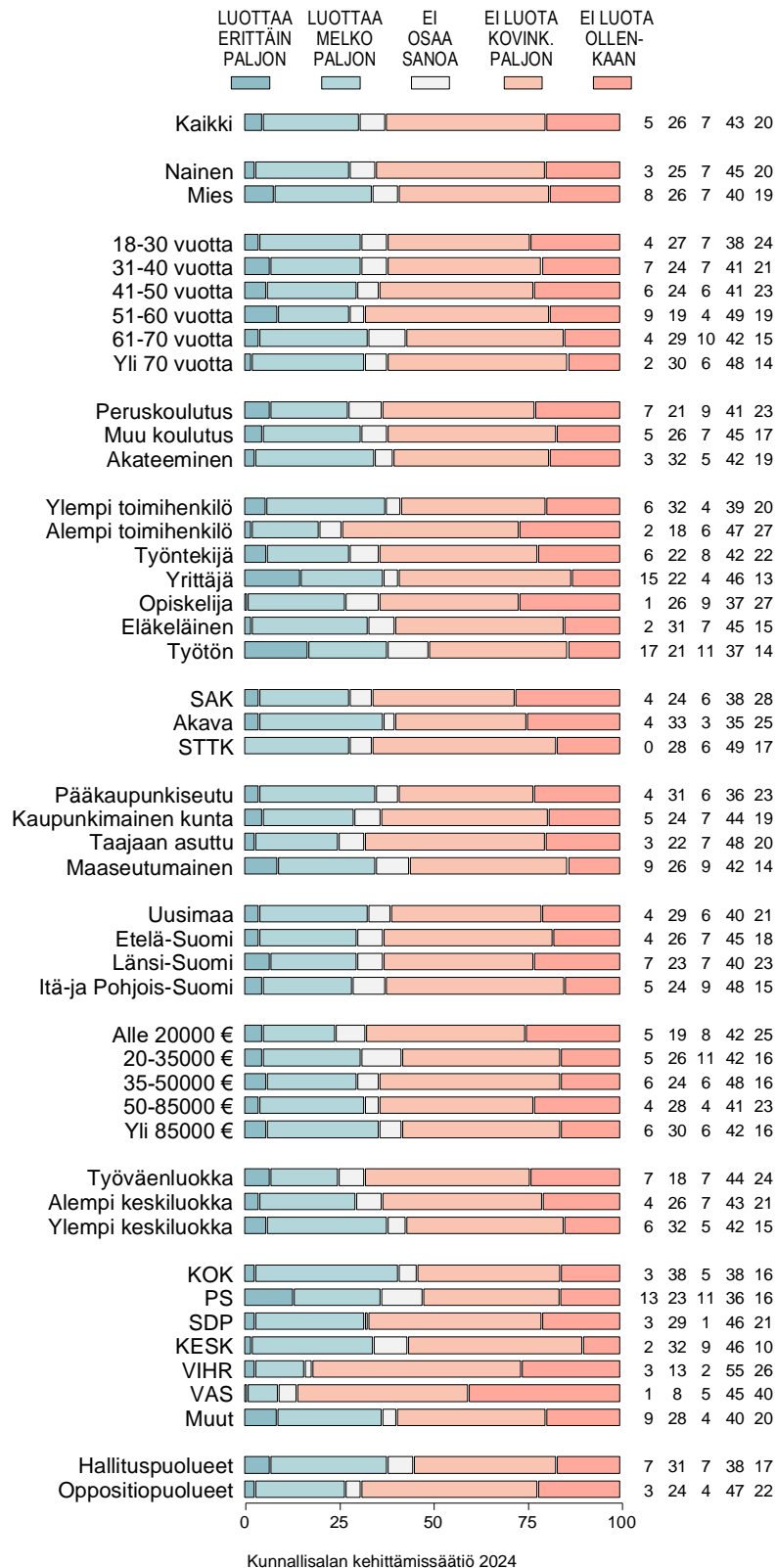
Kuvio 1-10. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN: SUOMEN JA VENÄJÄN SUHTEET KEHITTYVÄT PAREMPAAN SUUNTAAN (%).

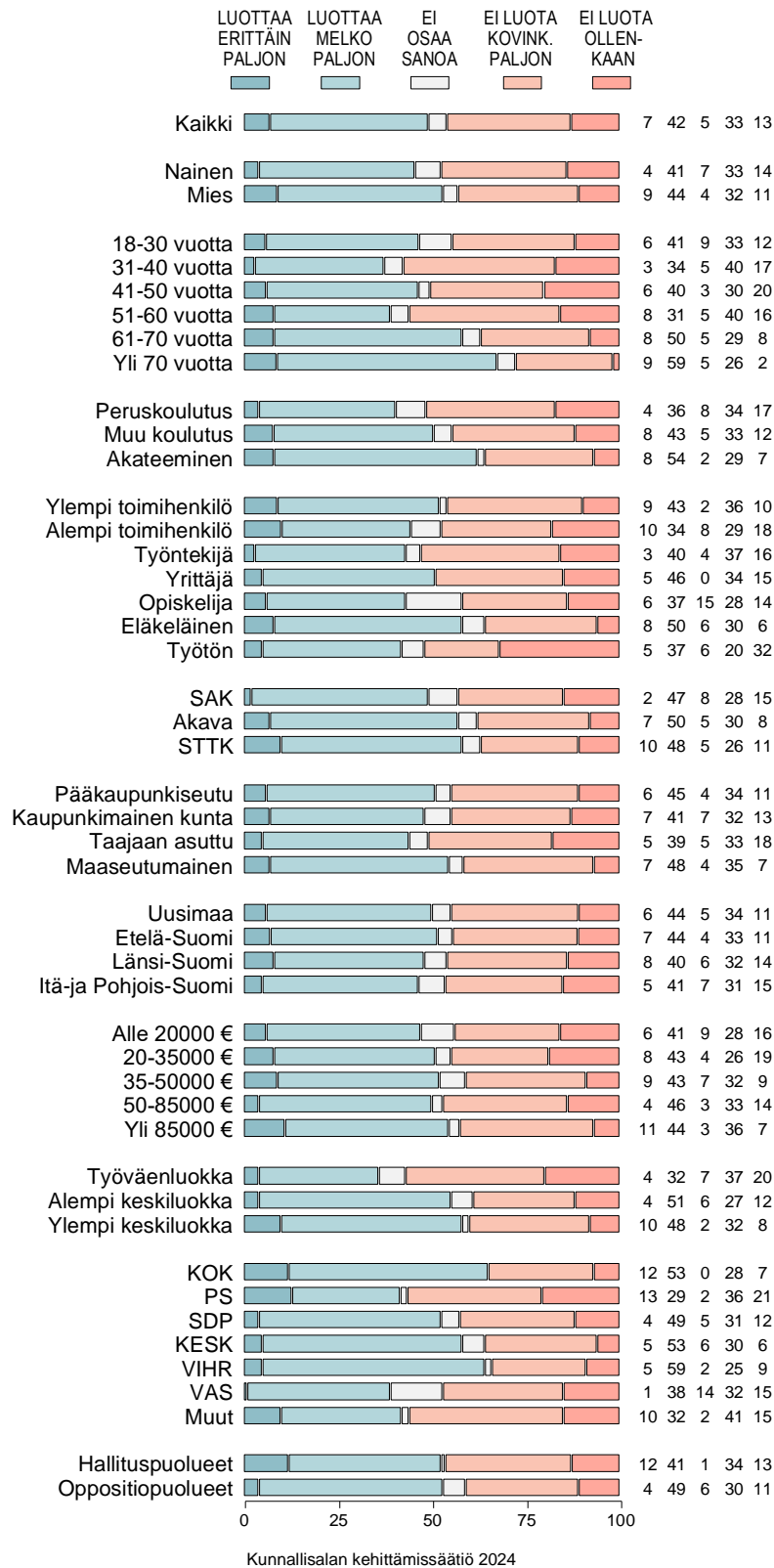
Kuvio 1-11. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN: LUONNON MONIMUOTOISUUDEN HEIKKENEMINEN SAA-
 DAAN PYSÄYTETTYÄ (%).

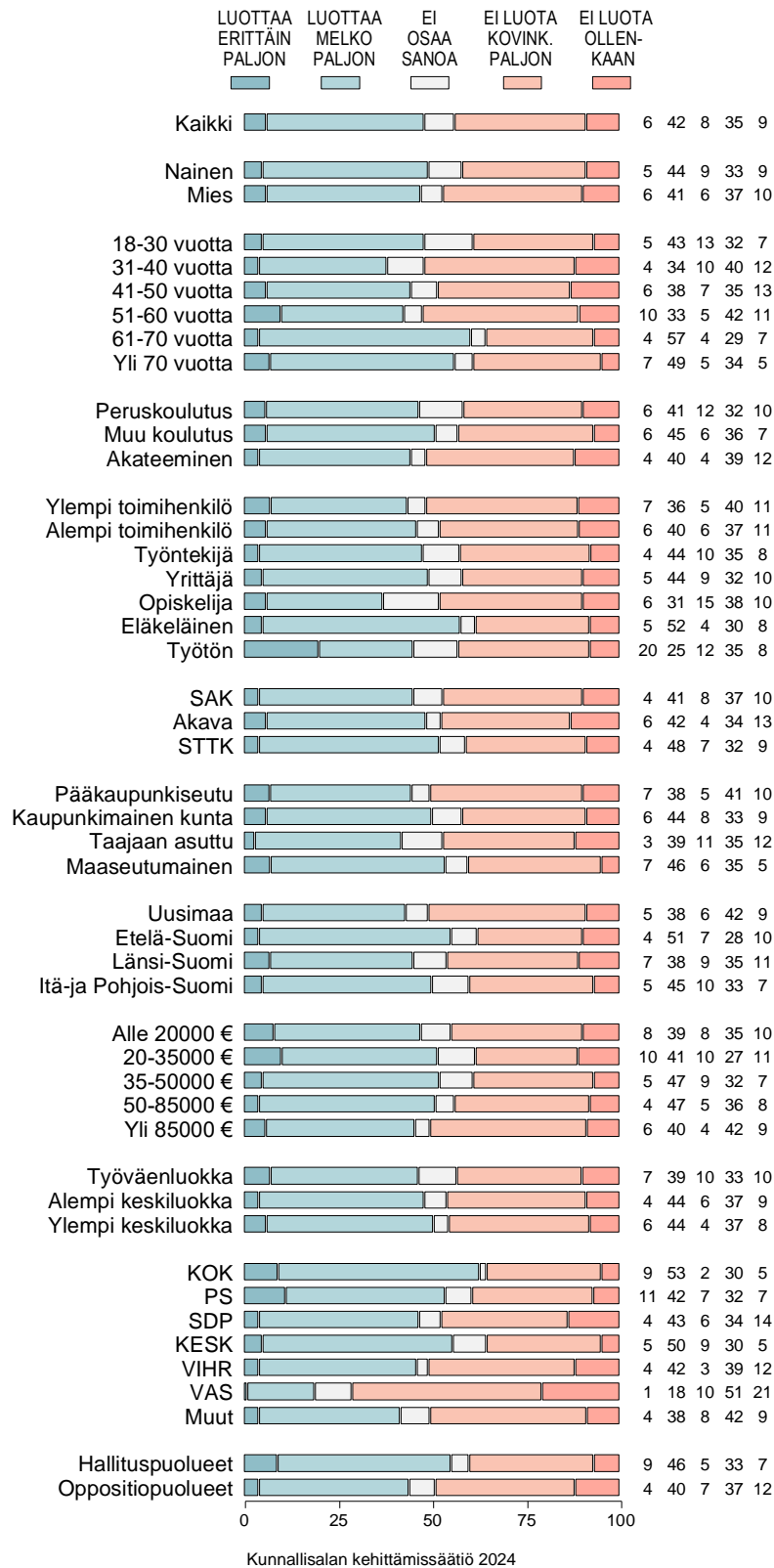
Kuvio 1-12. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAA ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN: SUOMI ON LÄHES HIILINEUTRAALI (ilmaan pääsee hiilidioksidia vain sen verran kuin hiilinielut sitovat) (%).

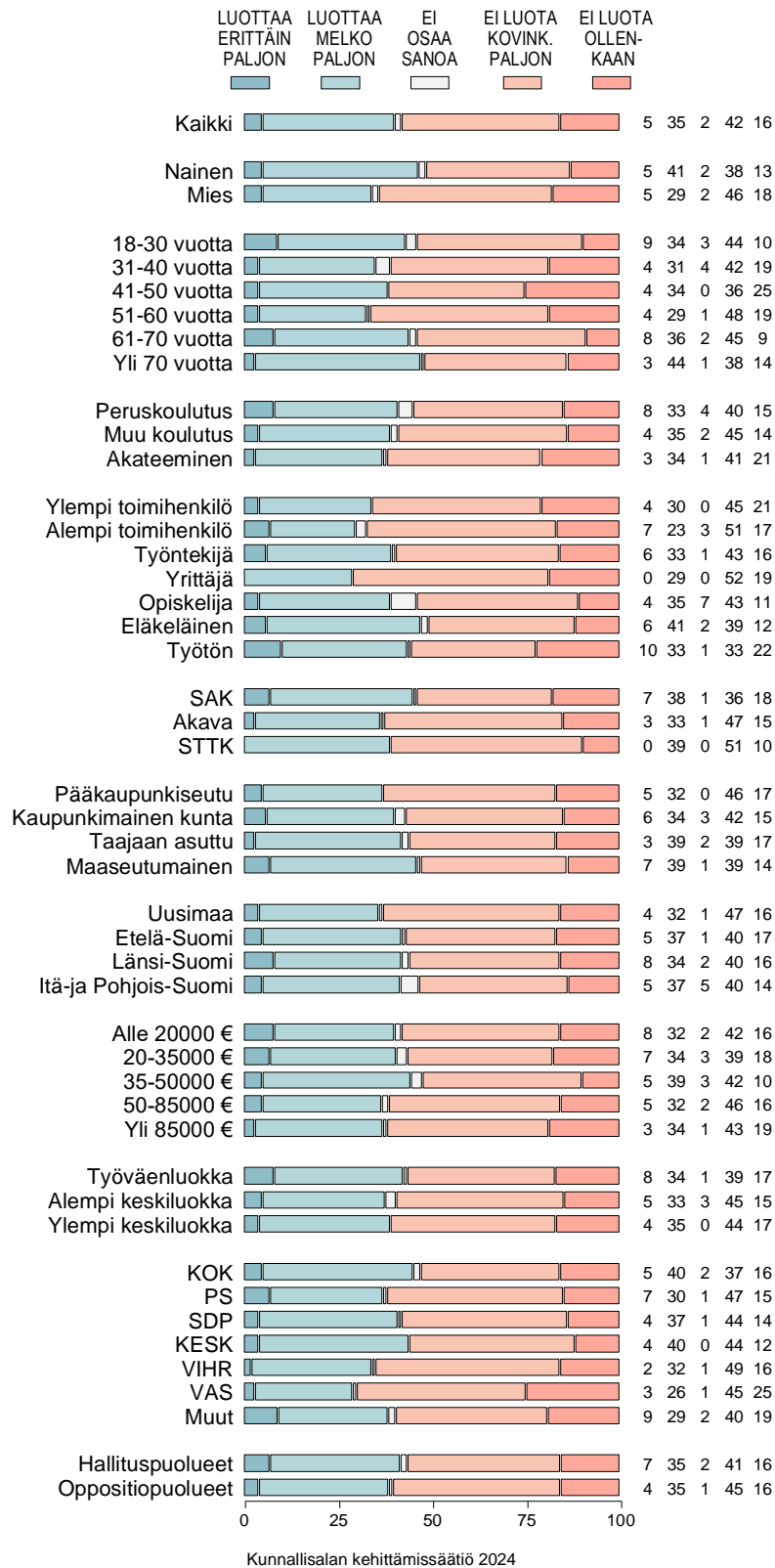
Kuvio 1-13. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASI OIDEN TOTEUTUMISEEN: SUOMESSA KANNATTA A PERUSTAA YRITYKSIÄ JA YRIT TÄÄ (%).

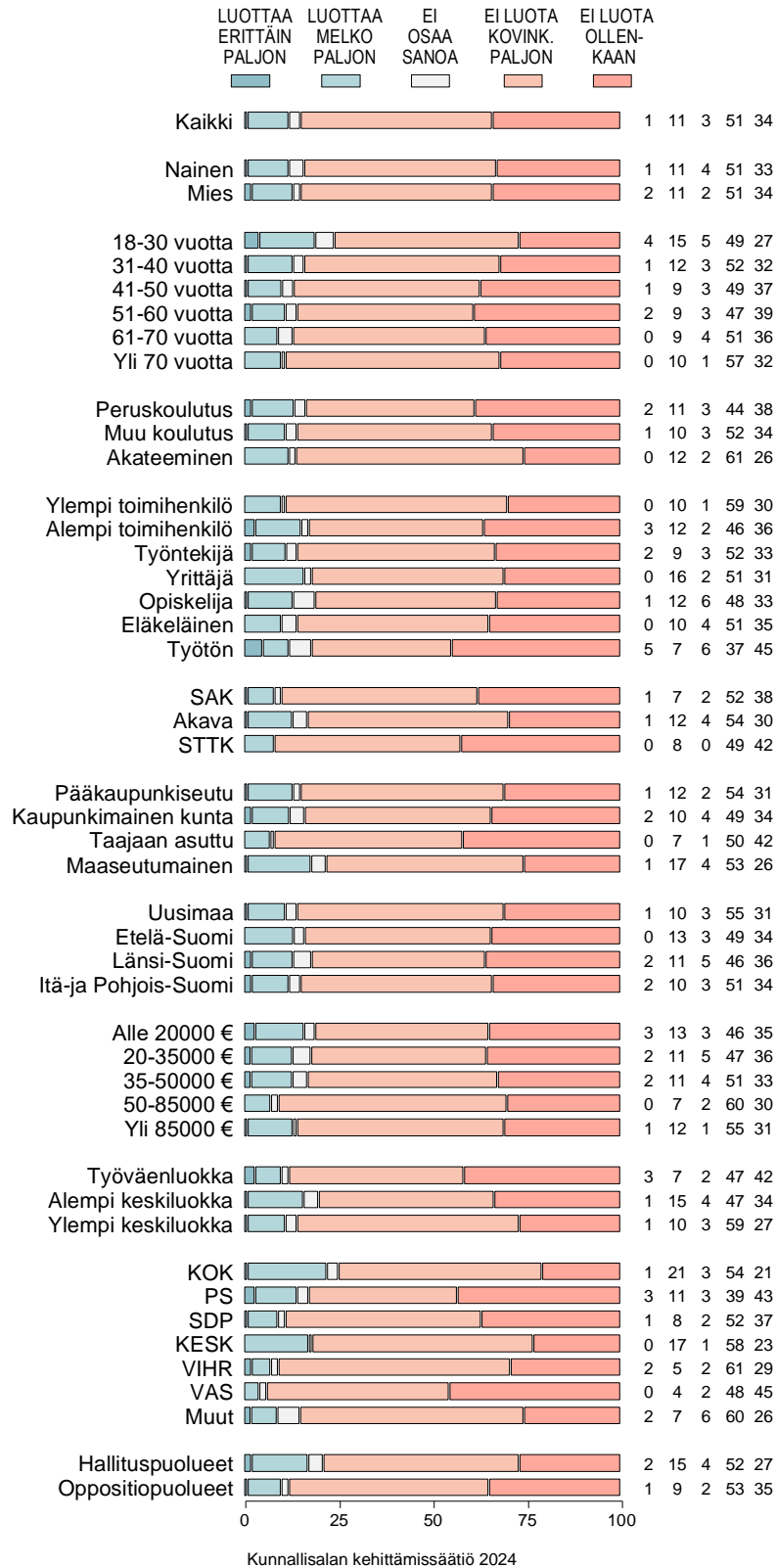

Kuvio 1-14. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN: TIETEEN JA TUTKIMUKSEN VOIMAVARAT KEHITTYVÄT MYÖNTEISESTI (%).

Kuvio 1-15. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN: SUOMEN KOULUTUSJÄRJESTELMÄ ON MAAILMAN HUIPPUUA (%).

Kuvio 1-16. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN:
 KANSALAISTEN LUOTTAMUS POLITIIKKAAAN VAHVISTUU (%).

Kuvio 1-17. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI ASIOIDEN TOTEUTUMISEEN:
 KANSALAISTEN USKO TULEVAAN VAHVISTUU (%).
